

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 3/2025-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Všeobecná úverová banka, a.s.**, Mlynské nivy 1, Bratislava, zastúpenej JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom, Mýtna 48, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Žilina sp. zn. 3Csp/21/2023 z 13. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 29. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) označeným uznesením okresného súdu o zamietnutí návrhu na zmenu strany sporu, ktoré navrhuje zrušiť.

2. Sťažovateľka bola v konaní pred všeobecným súdom v postavení žalobkyne v konaní o zaplatenie 1 136,59 eur s príslušenstvom. Konanie začalo 28. novembra 2023 a 18. januára 2024 sťažovateľka doručila procesný návrh na zmenu strán konania podľa § 80 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tak, aby namiesto nej vystupovala nová žalobkyňa Intrum Slovakia s.r.o. Návrh odôvodnila tým, že na základe rámcovej zmluvy o postúpení pohľadávok z 30. novembra 2017 došlo k postúpeniu spornej pohľadávky z pôvodnej žalobkyne na novú žalobkyňu. Okrem rámcovej zmluvy predložila listinu označenú ako žiadosť o postúpenie a prevod z 18. decembra 2023, ako aj oznámenie o postúpení pohľadávky adresovanú dlžníčke (žalovanej) z 22. decembra 2023. V návrhu na zmenu strany sporu sťažovateľka uviedla, že oznámením o postúpení pohľadávky riadne preukázala svoju aktívnu vecnú legitimáciu, pričom tento spôsob preukázania vecnej legitimácie je v súlade so súdnou praxou a poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo 210/01 z 11. júna 2003.

3. Okresný súd v konaní zistil, že rámcová zmluva o postúpení pohľadávok nebola uzatvorená po podaní žaloby, ale takmer 6 rokov pred podaním žaloby. Preto bol toho názoru, že nebola splnená podmienka na pripustenie zmeny na strane žalobcu podľa § 80 CSP, podľa ktorého súd zmenu pripustí vtedy, ak zmena nastala po začatí konania. Tento postup súd navyše vyhodnotil ako účelový (zvyšovanie trov konania) a v rozpore s ochranou práv spotrebiteľa – žalovanej (čl. 5, 6, 8, čl. 11 ods. 3 a čl. 17 základných princípov CSP). Tiež uviedol, že sťažovateľka ako žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno na preukázanie, že došlo k prevodu práv, o ktorých sa koná. Sťažovateľka predložila len oznámenie o postúpení pohľadávky z 22. decembra 2023, čo však nie je zmluva o postúpení pohľadávky a nestačí na to, aby súd mohol konštatovať, či došlo k prevodu sporného práva a či je daná aktívna legitímácia na strane nového žalobcu. Doručenie oznámenia o postúpení pohľadávky je podľa § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka dostatočné voči dlžníkovi, nie však voči súdu (súd nie je dlžníkom veriteľa). Nepredložením zmluvy o postúpení pohľadávok zároveň žalobkyňa nepreukázala ani to, že predmetom postúpenia bola pohľadávka, o ktorej sa koná v tomto konaní.

4. Ako ďalší dôvod zamietnutia návrhu na zmenu strany sporu okresný súd uviedol aj to, že návrh podal advokát JUDr. Ján Šoltés na základe neexistujúcej plnej moci, a preto ide o právne irelevantný návrh. Uviedol, že žalobkyňa splnomocnila JUDr. Jána Šoltésa 7. marca 2018, pričom táto plná moc bola uložená v príslušnom registri súdu, pričom 13. novembra 2020 udelila žalobkyňa plnú moc JUDr. Barbore Tomanovej. Okresný súd je toho názoru, že dorúčením plnej moci pre JUDr. Barboru Tomanovú zanikla plná moc udelená JUDr. Jánovi Šoltésovi, pretože z nej nevyplýva, že žalobca splnomocňuje na zastupovanie obidvoch advokátov. Plná moc udelená JUDr. Barbore Tomanovej bola vypovedaná 8. januára 2024, teda sťažovateľka nebola v čase podania návrhu na zmenu strany sporu (18. januára 2024) zastúpená.

5. Proti uzneseniu okresného súdu, ktorým zamietol návrh na zmenu strany sporu na strane žalobcu, podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť. V ústavnej sťažnosti poukazuje na to, že medzi sťažovateľkou a spoločnosťou Intrum Slovakia s.r.o. je uzavretá rámcová zmluva o postúpení pohľadávok z 30. novembra 2017 v znení jej dodatkov. Táto rámcová zmluva, ktorá bola v spore predložená, upravuje podmienky postupovania pohľadávok do budúcnosti, pričom pohľadávky sa postupujú na základe osobitne uzavretej žiadosti o postúpenie a prevod podľa čl. 2 rámcovej zmluvy o postúpení pohľadávok k dátumu postúpenia uvedenému v žiadosti. Sťažovateľka uvádza, že pohľadávka, ktorá je predmetom sporu, bola postúpená spoločnosti Intrum Slovakia s.r.o. 18. decembra 2023, čo vyplýva z predloženej žiadosti, ako aj z oznámenia o postúpení pohľadávok z 22. decembra 2023. Týmito listinami sťažovateľka preukázala postúpenie spornej pohľadávky. Postúpenie pohľadávky je podľa sťažovateľky právnou skutočnosťou, ktorá nastala počas prebiehajúceho súdneho konania, a preto bol podaný návrh na zmenu na strane žalobcu, pričom spoločnosť Intrum Slovakia s.r.o., na ktorú boli práva prevedené, s takýmto postupom vyslovila súhlas. Okresný súd tak zamietnutím návrhu na zmenu na strane žalobcu porušil právo sťažovateľky na spravodlivý súdny proces a právo na súdnu ochranu.

6. Vo vzťahu k zastúpeniu uvádza, že spolu s návrhom na zmenu strany sporu predložil generálnu plnú moc udelenú JUDr. Jánovi Šoltésovi, advokátovi, z 3. februára 2016, na zastupovanie vo všetkých právnych veciach súvisiacich s uplatnením a vymáhaním pohľadávok sťažovateľky. Právny názor okresného súdu, že udelením plnej moci advokátke JUDr. Barbore Tomanovej z 13. novembra 2020 došlo k zániku plnej moci udelenej JUDr. Jánovi Šoltésovi z 3. februára 2016

(okresný súd uviedol podľa sťažovateľky nesprávny dátum 7. marca 2018, pozn.), považuje za nesprávny bez opory v platnom práve. Toto plnomocenstvo sťažovateľka neodvolala ani ho JUDr. Ján Šoltés nevypovedal a do dnešného dňa nezaniklo. Udelením plnej moci skoršie udelená plná moc nezaniká, v zákone takýto spôsob zániku plnomocenstva neexistuje, čo podporuje komentárovou literatúrou. Odmietnutím akceptovania riadne zvoleného právneho zástupcu došlo k porušeniu práva sťažovateľky na spravodlivý súdny proces.

7. Po podaní ústavnej sťažnosti 22. augusta 2024 okresný súd vyniesol rozsudok vo veci samej, ktorým žalobe sťažovateľky v celom rozsahu vyhovel a priznal jej žalovanú pohľadávku. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 27. septembra 2024. Sťažovateľka na podanej ústavnej sťažnosti trvala.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd v tejto veci v prvom rade skúmal (vzhľadom na novozistený skutkový stav veci uvedený v bode 7), či došlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľky a či je dôvod na zásah z jeho strany.

9. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto ústavnej sťažnosti považoval za rozhodné, že vo veci samej už bolo rozhodnuté, a to tak, že sťažovateľka bola v konaní pred všeobecným súdom v plnom rozsahu úspešná. Prípadné, hoci len teoretické vyslovenie porušenia jej práva (a to aj vo vzťahu k predmetnému procesnému rozhodnutiu), by tak vytvorilo neprípustný nesúlad s rozsudkom vo veci samej, ktorým jej bolo priznané predmetné hmotné právo, ktorého sa v konaní domáhala. V materiálnej rovine teda nedošlo k ujme na týchto hmotných právach sťažovateľky. Sťažovateľka po vydaní rozsudku vo veci samej tento rozsudok ústavnou sťažnosťou nenapadla.

10. Eventuálne vyhovenie ústavnej sťažnosti sťažovateľky by v súčasnosti nemalo vo vzťahu k namietanému procesnému rozhodnutiu žiadnu relevanciu, a to bez toho, aby ústavný súd hodnotil, či namietané procesné rozhodnutie malo ústavné vady alebo nie. Vzniknutá situácia je v teórii a praxi ústavného súdництва označovaná výrazom „mootness“ (pozri Barron, J., Dienes, C. Constitutional Law. 4. vyd., St. Paul 1995, s. 83 – 85) alebo ako nedostatok podmienky bezprostredného a trvajúceho zásahu (unmittelbare und gegenwärtige Betroffenheit) v praxi Spolkového ústavného súdu (napr. Schlaich, K., Das Bundesverfassungsgericht. 3. vyd., München 1994, s. 142 – 150), t. j. stav, keď už spor skončil alebo bol vyriešený inak a so zreteľom na princíp minimalizácie zásahov do právoplatne skončených konaní a hospodárnosť konania už nemá ďalší zmysel v konaní v danej veci pokračovať (rovnako IV. ÚS 242/08).

11. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel v okolnostiach tohto prípadu k názoru, že za danej situácie sa námietka porušenia základných práv sťažovateľky posunula do výlučne akademickej roviny a v takýchto prípadoch sa teória i prax ústavných súdov vyhranene prikláňa k odmietnutiu v takejto veci rozhodovať (pozri napr. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 122/99 z 8. septembra 1999 publikované v Sbírcе nálezů a usnesení Ústavního soudu, zväzok č. 15, uznesenie č. 56, str. 315 a nasl.), pretože tu chýba možnosť bezprostredného a trvajúceho zásahu, ktorý by mohol mať vplyv na pozíciu sťažovateľky. Ak je sťažovateľkou namietaný zásah do jej ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv alebo slobôd, potom musí byť tento zásah výrokom meritórneho rozhodnutia ústavného súdu

odstrániteľný, avšak v danej veci táto podmienka splnená nie je, pretože nevyhovujúci procesný stav, ktorý viedol k podaniu sťažnosti, už v dôsledku právoplatného skončenia konania vo veci samej pominul.

12. Sťažnosť podľa čl. 127 ústavy plní predovšetkým funkciu ochrany subjektívnych základných práv a slobôd. Znamená to, že sťažnosť fyzickej alebo právnickej osoby nie je v zmysle uvedeného opodstatnená, ak smeruje proti neaktuálnym a už netrvajúcim zásahom orgánu verejnej moci do jej základných práv alebo slobôd, teda takým zásahom, ktorých tvrdené negatívne dopady vo vzťahu k sťažovateľke nemohli už v čase predbežného prerokovania sťažnosti pretrvávajúť a vyvolávať v osobnej sfére sťažovateľky ujmu.

13. Ústavný súd na základe uvedeného odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2025

Robert Šorl
predseda senátu